Uitgave Stichting Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde
JANUARI 1981 - nummer 29

van haver tot gort

GEESTDRIFT INVESTEREN

Een voorspoedig 1981.
Dat lijkt een heel goeie wens in het jaar, dat voor het ambachtelijk korenmolenaarsgilde en voor alle molenaars die daarin zijn verenigd het jaar van het grote werk moet worden.
Het jaar waarin zienderogen het getal van onze afnemers moet toenemen, hetzij in de hoek van de warme bakkers, hetzij onder de particuliere bakkers. Het liefst allebei.

Let wel: we hebben niet zeer veel tijd meer om riemen te snijden van andermans leer. Het spaarvarken dat de staatssecretaris van economische zaken zo royaal aan diggelen heeft geslagen, zodat wij met de inhoud konden 'zwijnen', dat varken heeft allerminst het eeuwige leven. Nu het nog mét ons is moeten we er een heel goed gebruik van maken.

Goed gebruik maken van onze prachtige mogelijkheden is de

Lees verder pag. 8.

Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde

Bakkwaliteit van het volkorenmeel van nederlandse wind- en watermolens (4)

Uit vele onderzoekingen is gebleken dat een verhoging van het eiwitgehalte in tarwe gepaard gaat met een verbetering van de bakkwaliteit. Het eiwitgehalte is afhankelijk van het ras, dus van erfelijke faktoren, maar ook van uitwendige faktoren zoals bodem, klimaat, maatregelen tijdens de groei.
Dit laatste heeft men in Groningen uitgeprobeerd. En het bleek mogelijk door overbemesting met stikstof om het eiwitgehalte te verhogen.

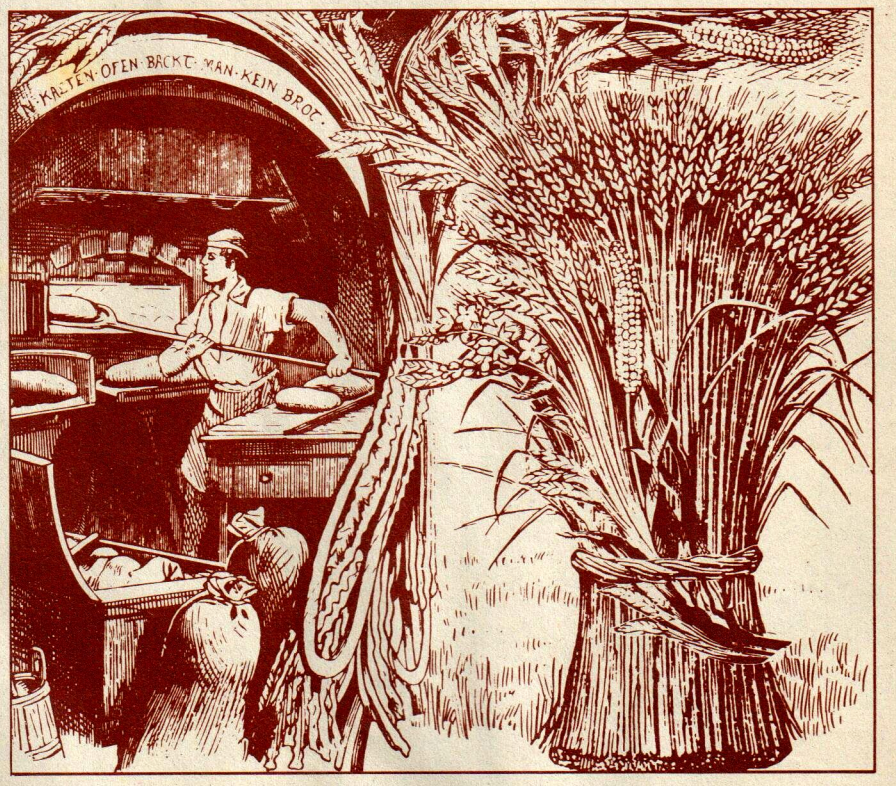

Wanneer in een grafiek voor een bepaald ras met opklimmende stikstofgiften het eiwitgehalte van de bloem wordt uitgezet tegen het broodvolume, dan blijkt tussen de stijging in eiwitgehalte en het broodvolume een rechtlijnig verband te bestaan. Als voorbeeld het zomertarweras Bahiense (nu uit de mode). Zie eerste grafiekje.

USQUERT

Geïnspireerd door het voorbeeld van collega's in Sleeswijk-Holstein vatte een groep Groningse boeren in de omgeving van Usquert (dat ligt tussen Warffum en Uithuizen; de molen "Eva" staat er te verkommeren) het plan op om bij wijze van proef gezamenlijk een grote partij Manella-tarwe te verbouwen, te verbeteren en op de markt te brengen. Groningers zijn nu eenmaal vooruitstrevend, dat is bekend. Kijk maar naar de molens.... Dat die lui in Holland nog met dat doek werken, hè?
In 1969 begon men ermee. Twee jaar later besloeg de proef ruim 700 ha wintertarwe, in hoofdzaak Manella, ook wel Caribo, en bijna 150 ha zomertarwe van de rassen Kolibri, Kleiber en Toro. Manella had de overhand omdat het een gangbaar en betrouwbaar ras betrof.

De deelnemers aan het projekt kregen het advies om in het voorjaar de voor hen normale stikstofbemesting te geven. Verder werd aangeraden een *overbemesting* met kalksalpeter te geven, wanneer de tarwe begon te schieten. Om legeringsrisiko's te verminderen werd gespoten met CCC (Chloormegnat). Een en ander zal een aantal milieuvrienden niet zo aanspreken, maar de opzet was om het eiwitgehalte te verhogen zonder dat dat ten koste zou gaan van de opbrengst. In de hoop dat de maalders meer voor deze tarwe zouden gaan betalen.

PROEFVELDRESULTATEN

Gedurende drie achtereenvolgende jaren is een groot aantal proeven met het ras Manella genomen. Men kon dus voor dit ras mooi de resultaten bekijken.
Het bleek dat het gemiddelde effekt van stikstofbemesting op de korrelopbrengst resp. 200, 260 en 190 kg korrel per hektare was, terwijl de verhoging van het eiwitgehalte van de korrel 1,0 - 1,3 en 0,9 procent bedroeg.
Er waren vrij grote verschillen tussen de proefvelden onderling. Opvallend is de grote variatie in opbrengstniveau tussen de afzonderlijke proefvelden. In 1970 bedroeg het verschil tussen de hoogste en laagste proefveldopbrengst meer dan 4000 kilo!

En kijkt u nu even naar grafiekje 2 om de invloed te zien van de overbemesting op opbrengst en eiwitgehalte van Manella-wintertarwe. Het gaat hier om twee bedrijven in Usquert in 1969. Bron van de twee grafiekjes is overigens de Stichting Ned. Graancentrum.

Wat opvalt bij de resultaten over drie jaar gemeten is dat hogere opbrengsten samengaan met lagere eiwitgehalten en omgekeerd. De eiwitgehalten hebben de neiging af te nemen naarmate de opbrengsten hoger worden. Verder blijkt, dat de zomertarwes een hoger eiwitgehalte hebben en bovendien sterker in eiwitgehalte reageren op de overbemesting.

KWALITEITSONDERZOEK

In elk van de drie jaren werd door TNO-Wageningen nagegaan welk ef-

fekt de overbemesting heeft gehad op de kwaliteit van de tarwe, in het bijzonder in 1971.
De stikstofoverbemesting leidde tot een achteruitgang van de *uitwendige tarwe-kwaliteit*. Het totale percentage aan zgn. "noodrijpe, verschrompelde korrels" is toegenomen oftewel er is een achteruitgang in duizendkorrelgewicht.
De uitwendige tarwe-kwaliteit is van belang: deze geeft een indruk van de houdbaarheid van de tarwe bij opslag en het te verwachten rendement bij het malen. Een partij tarwe met bijv. veel onkruidzaden, verschrompelde en gebroken korrels geeft grote reinigingsverliezen. Goed gevulde korrels zijn een aanwijzing voor een gunstige verhouding meellichaam / zemelen, zodat bij het malen een iets hogere bloemopbrengst verwacht mag worden. (Het zegt niets over de bakwaarde van de tarwe. Die is zelfs bij grote, goed gevulde korrels dikwijls vrij laag.)
Voor de boeren was van belang of de achteruitgang in uitwendige kwaliteit financiële konsekwenties had.

De *bakkwaliteit* van de tarwe werd door de overbemesting verbeterd. Vooral de zomertarwes Kolibri en Kleiber konden mede dankzij de overbemesting als kwaliteitstarwes worden aangemerkt. De weersomstandigheden in 1970 en 1971 waren overigens wel zeer gunstig!

De *kosten* van de stikstofbemesting en de bespuiting met CCC waren zo hoog, dat een opbrengstverhoging van minstens 200 kg per hektare nodig was om de extra-kosten goed te maken.
Men kon vooral voor de rassen Kolibri en Kleiber wel een hogere prijs bedingen, maar toch niet in die mate dat men bij het streven naar een betere bakkwaliteit ook maar iets zou mogen toegeven op de opbrengst.
In de geldende graanprijsregelingen werd geen rekening gehouden met de bakkwaliteit. Er werd alleen beoordeeld op uiterlijke kwaliteitskenmerken (dus juist in het nadeel van de overbemeste tarwe). Eerst moest er een systeem van uitbetaling naar bakkwaliteit komen om de overbemesting lonend te maken.

De Europese Commissie ging m.i.v. het verkoopseizoen 76 / 77 bij interventie voor tarwe met twee prijzen werken: één voor broodtarwe en een voor niet-broodtarwe. Voor tarwe die geschikt is voor de broodbereiding werd een interventieprijs vastgesteld die ca. 5 gulden per 100 kilo hoger ligt dan voor tarwe die ingeschikt is.
De moeilijkheid was echter een voor alle EEG-landen acceptabel criterium vast te stellen voor de geschiktheid van tarwe voor de broodbereiding. Het IGMB / TNO heeft een belangrijke rol gespeeld bij het ontwikkelen van een standaard-bakproef.

Mede door de EEG-maatregelen met betrekking tot de interventieprijs voor tarwe is de geschiktheid van tarwe voor de broodbereiding van de in ons land verbouwde tarwerassen meer in de belangstelling gekomen. Met ingang van de rassenlijst 1977 verstrekt het IGMB / TNO uitvoerige gegevens voor de bakkwaliteit. Verschillende kweekbedrijven hebben enkele goed-bakkende zomertarwes ontwikkeld. Maar de meeste inlandse tarwes blinken toch meer uit door hoge opbrengst dan door hoge bakkwaliteit.

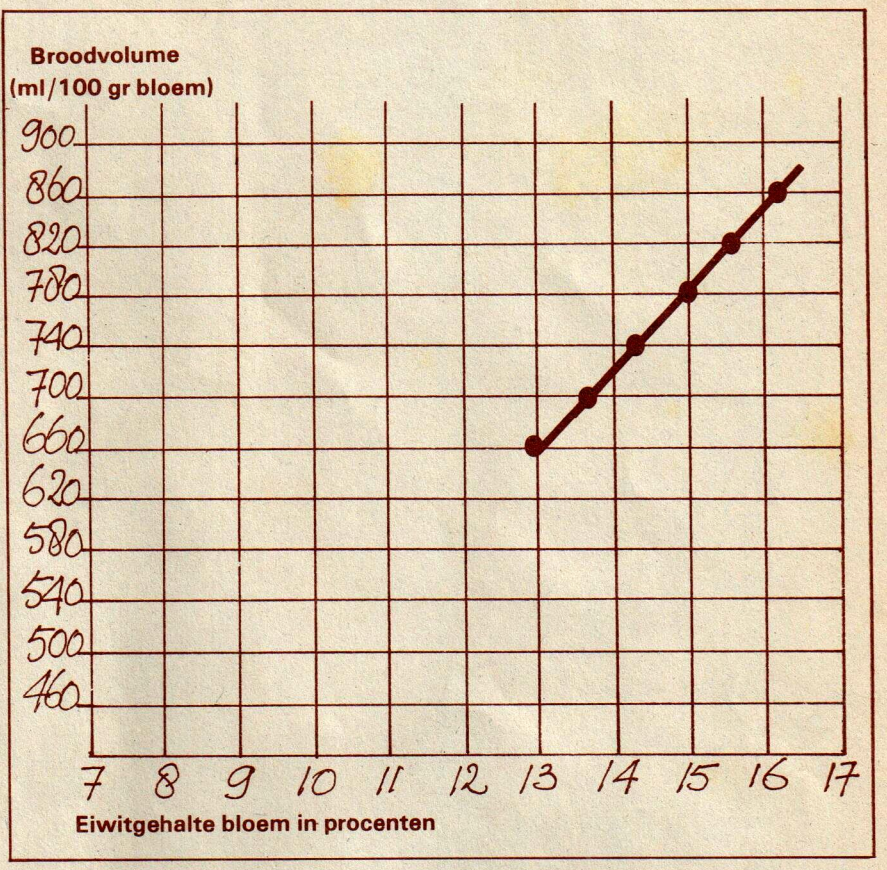

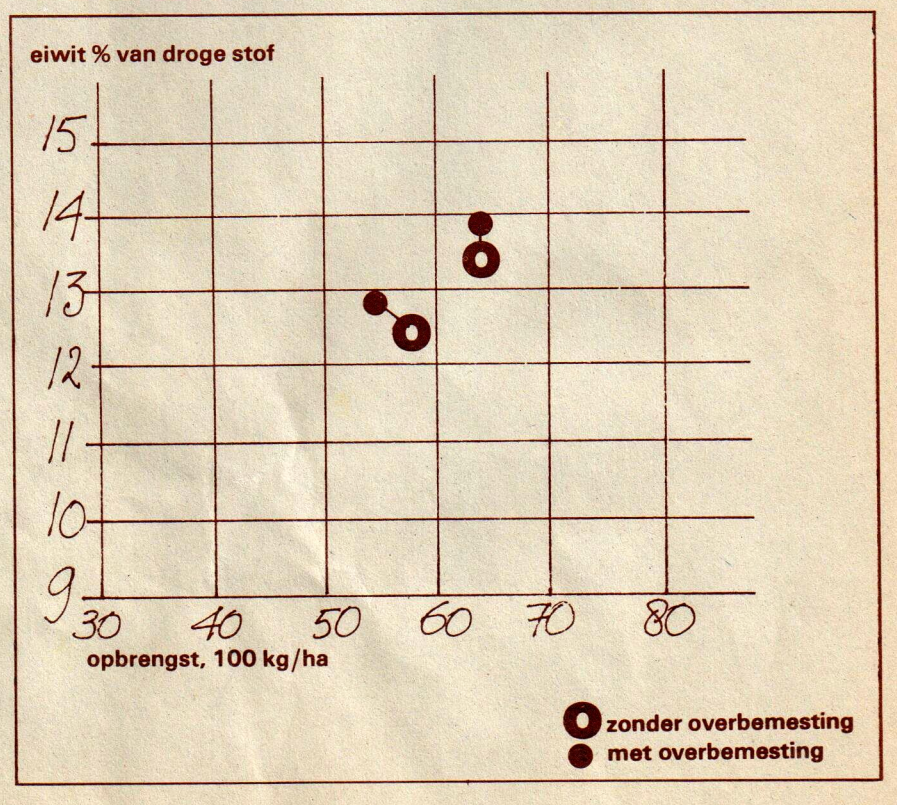

Stoomlocomobiel als hulpkracht

Hoe 'n Vlaamse bakker zich 'n wind

Frans Demedts is een allesdoener.
In de eerste plaats bakt hij, liefst zeven dagen in de week. Daarnaast is hij "conservator" van een eigen museum. En als het een beetje wil over een half jaar ook molenaar. Molenaar bovendien op een molen, die op het ogenblik voor zijn rekening wordt gebouwd. In Wildert, onder Essen, net even over de grens bij Roosendaal. En het bouwen van een nieuwe molen is sedert 1936 in België niet meer voorgekomen!

Niet alleen onderneemt bakker Frans Demedts van alles; hij wil ook verschrikkelijk veel. Hij ziet het allemaal levendig voor zich. Een stellingkorenmolen waarop hij, misschien bijgestaan door een zoon of door zijn zwager, Franse tarwe maalt voor zijn eigen bakkerij. Vooral voor dat deel van zijn bakkerij waar hij in een houtgestookte oven een deel van zijn dagelijkse produktie bakt.
Die bakkerij maakt deel uit van een bakkerij-museum-complex, dat vlak naast de molen wordt gebouwd. Geen dooie boel, maar een levend museum, waarin de tijd zo rondom de laatste eeuwwisseling heeft stilgestaan.
Klapstuk van het museumgedeelte wordt vast wel de Engelse stoomlocomobiel van 1903, die Frans Demedts nu nog in zijn tuintje onder zeil heeft staan, maar waarvoor een grootse toekomst in zijn plannen is weggelegd. Want de stoomlocomobiel zal als hulpkracht gaan dienen voor wanneer de wind de wieken van de nieuwe molen in de steek laat. Daartoe komt eronder de grond, vanaf de schuur waarin de stoomloc staat, een as te lopen die via een verticale as het spoorwiel in de molen kan aandrijven. En dat moet toch de belevenis van de tachtiger jaren worden: als er gemalen gaat worden in Wildert op de kracht van een vuurspuwend ijzeren monster?!

Je zou zeggen: Die man is een fantast. Maar als je dat zegt, weet je dat de constatering niet helemaal af is. 'n Fantast - maar dan wel eentje met twee benen ferm op de Vlaamse zandgrond.
Z'n plannen voor een windmolen zijn niet van vandaag of gister. Hij liep er jaren mee rond. En evenmin als voor hem om een takkenbos-oven in het stadium van een plannetje is gebleven, zo is ook het fantaseren over een eigen windmolen en een eigen werkend museum niet in een luchtkasteel verstard.
Demedts heeft zich laten voorlichten. Hij heeft veel molens bekeken en tenslotte Adriaens in Weert in de arm genomen om het molentechnische deel van de bouw te verzorgen. Een aannemer uit Nieuwmoer legde de 280.000 stenen (en werd zo gegrepen door de molenbouw, dat hij nu cursist is van de Vlaamse cursus vrijwillige molenaars!)
Model voor de molen van Wildert - die vermoedelijk onder de naam "Bakkersmolen" geschiedenis zal gaan maken - stond die van Weelde (Ravels), die dateert van 1850 en nog onlangs is gerestaureerd. Demedts koos voor een stellingmolen na aanvankelijk warm te zijn gelopen voor een grondzeiler. Maar er is teveel begroeiing rondom de molen. De beltmolen viel af, doordat de bakker bang was voor optrekkend vocht.

Voor de hand liggende vraag natuurlijk: waarom koos de bakker niet een bestaande romp uit, om er een molen van te maken?
"Daar ben ik mee bezig geweest", zegt Frans Demedts. "Maar je komt bijna geen molenromp in België tegen of hij is leeg van binnen. De balken hangen verrot naar beneden. Je moet ze eruit halen. Er moeten nieuwe balken in. Dat wordt kappen en doen. Al met al kost zoiets dubbel zoveel als het laten zetten van een nieuwe romp".

De molen wordt van A tot Z nieuw, op de stenen na want die komen uit twee ouwe gebouwen. Maar het gaandewerkt, de roeden en alles: nieuw gemaakt allemaal.
De romp, die op dit moment nog zonder kap staat, is 17 meter hoog. Met de kap wordt de hoogte 21 meter. De vlucht zal 26 meter zijn. De stelling bevindt zich op 6 meter boven de grond. Diameter grondoppervlak: 7,40 m.
De molen krijgt de normale indeling van een korenmolen.
De tweede zolder doet als maalzolder

molen bouwt

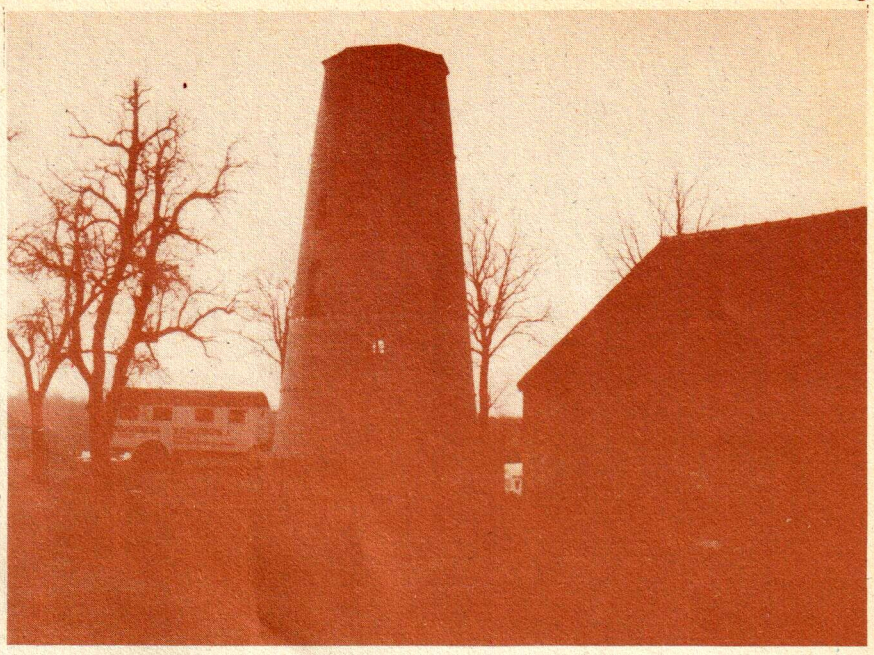

dienst en de stenen komen op de steenzolder te liggen. Er zijn drie koppels stenen. Er liggen al twee koppels Franse stenen (allebei 18er) klaar op hun werkplaats. Een derde koppel wacht in een ander schuurtje op plaatsing: kunststenen.
In de molen komt een houten as met een gietijzeren insteekkop. Er komen ijzeren roeden. En fokwielen met remkleppen (Fauël), zoals molenaar Franken in Bosschenhoofd die heeft. En zeilen.....

Frans Demedts heeft er goede hoop op, dat in augustus zijn molen wel klaar zal zijn. De kap en de roeden zijn zo in januari - februari aan de beurt, afhankelijk van wat het weer doet. En dan is er een goed jaar over de bouw gedaan, want in juni 1980 is de fundering gelegd.

Met het hele projekt - bakkerij, museum, uitspanning - hoopt de bakker een jaar later rond te zijn. Niet dat dan al zijn dromen zijn vervuld.... Hij heeft het al over een stuk grond achter de molen waarop hij graan kan zaaien, dat ouderwets geoogst en gedorst kan worden. De hele cyclus van zaaien tot brood, die wil Frans Demedts te zijner tijd de mensen laten meemaken.

Frans of Engels?

"Franse stenen" zegt Rob Batenburg als hij het zeil optilt van een koppel, dat op een paar balken ligt. "Engelse stenen" zegt de bakker in Wildert.
"Ja", zegt Rob, "wat wij als Franse stenen kennen, wordt hier Engelse stenen genoemd". Maar wie weet er nou het verschil? Of is er alleen sprake van een Belgenmop?

De bakker van Wildert is een gedreven mens. Dat kan niet anders, want als hij Rob Batenburg en mij tijdens de drukte voor kerstmis rondleidt door zijn molen, door de "bakkerijschuur" en door de opslagplaatsen waar al zijn museumstukken staan en liggen opgeslagen (en mensenlief, wat héeft die man een hoop juweeltjes bij elkaar gescharreld aan bakkerijmasjientjes enzovoorts!) dan heeft hij er al een nacht van 10 uren sjouwen opzitten.
Hij verblikt of verbloost er niet onder. Hard werken doet-ie alle dagen van het jaar en dat al achttien jaren lang. Hoe houdt hij het vol? En denkt hij dat-ie er nog wel een taak als molenaar bij kan nemen?

Nou, als een makkie ziet hij het molenaarsvak niet.
Hoort hij Rob vragen stellen en op zijn eigen vragen antwoorden geven, dan zegt hij: "Ik moet nog zoveel leren, jong. Jij moet maar vaker hier komen!"
Over bevochtigen van tarwe, die daardoor een betere bakwaarde gaat krijgen, heeft hij kennelijk nog weinig gehoord. Hij slurpt de informatie op.
Hij stelt zichzelf dan ook allerminst als molenaar voor.
Hij wil heel, heel zoetjes beginnen met leren op zijn eigen molen. Drie ton per week hooguit. En wat later komt dat ziet hij wel. Voor hem is het allerbelangrijkste dat hij dit idee helemaal ziet zitten. "Als het bij jullie in Holland kan, waarom dan hier niet?"
Daarbij komt: hij heeft zonen. En wie weet, steekt in één van hen een toekomstige mulder.

Jan Houdijk

De marshall stoomlocomobiel (1903) moet nog worden opgeknapt. De assen zijn verroest en moeten opnieuw worden afgedraaid. Er moeten nieuwe vlampijpen in en een nieuwe rookkast. Maar dan is deze geweldenaar (25 PK!) in staat een koppel stenen te trekken.

Wat doen wij vervolgens aan 't reklamefront?

En wie zijn er - na de warme bakkers - aan de beurt om de streling van onze speciale aandacht te ondergaan?
De thuisbakk(st)ers natuurlijk.
U weet het: we hebben geld van het ministerie van economische zaken gekregen om onder meer de boer op te gaan met onze produkten. De eerste doelgroep die we kozen werd gevormd door de warme bakkers. We ontwierpen een "verkoopbrief".
We gaven aan hoe ermee gewerkt moest worden en in verschillende gevallen heeft dat nu al, op zeer korte termijn eigenlijk, zijn revenuen opgebracht.
Maar er is méér geld en er zijn méér doelgroepen, waarop wij onze aandacht moeten richten.
Bovendien: een aantal van onze deelnemers hebben weinig of niets met de verkoopbrieven voor de warme bakkers kunnen uitrichten. Zij zijn soms contractueel verbonden met een groepering bakkers, die "andersdenkende" bakkers weren als klant op "hun" molen. Zo liggen die zaken nu eenmaal. Maar diezelfde molenaars, die dus geen reklame kunnen maken onder andere warme bakkers dan degenen met wie zij al werken, kunnen wel degelijk aktie voeren voor meelafzet onder particulieren.
En dat is nu precies wat we gaan doen.

Hoe?
Daarvoor willen wij het volgende plannetje bij u in de week leggen. Peins er eens op en hebt u verschrikkelijke bezwaren, aarzel dan niet om die uit te spreken.

Allereerst maken we een aantal advertentie-ontwerpen. Iedereen krijgt een aantal afdrukjes toegestuurd. Het is niet doenlijk om voor alle molenaars vanuit een centraal punt in plaatselijke blaadjes te adverteren. De molenaar moet dus persoonlijk met zijn advertentie naar de krant.

Ten tweede - en daarop komt het accent te liggen - gaan we een krantje uitgeven. Een heel klein krantje dat voor drievierde voor alle deelnemers hetzelfde zal zijn. Dat iets zal vertellen over het molenaarsgilde, over de historie die nu zomaar weer herleeft, over het gezondheidsaspekt van molenaarsprodukten. En dat een serie goed aangeklede recepten zal bevatten.
Het resterende deel - ca. éénvierde - zal op het lijf geschreven moeten worden van de molenaar en zijn molen. Voorop komt dat stuk over de eigen molen - met mooie foto natuurlijk! - en over de eigen handel en wandel.

Wat doe je met zo'n krantje. Stel dat u er vijfhonderd of zelfs duizend krijgt. (Met de mogelijkheid om méér bij te bestellen tegen betaling van de kosten).... Dan kunt u dat ding heel gericht uitgeven. Bij uw afnemers onder de alternatieve winkels; bij lezingen over gezonde voeding; op molendag; in de wachtkamer van de tandarts en de dokter. Zelfs als folder om in de bus te stoppen in een heel dorp.....

Denk niet dat wij nimmer gehoord hebben van de bezwaren die er zijn tegen een folder / krantje. En wij weten ook wel van het bestaan van een vuilnisvat. Maar de praktijk heeft geleerd dat een opvallend krantje of een krantje uit een opvallende hoek wel degelijk attentiewaarde heeft. De bewijzen daarvan zijn zelfs over te leggen.

Nummer drie op de lijst heeft veel te maken met de komende Molendag. Laten we ervan uitgaan dat advertenties én krantje uitkomen tijdig voor de Molendag. Dan wordt het tijd om van Molendag 1981 een happening te maken rondom onze molen. En wellicht dat we dan best een paar vrolijke affiches (formaat 50 x 70 cm) kunnen gebruiken om ons molenstandje te versieren. Affiches die ook kunnen dienen als trekker voor ons meel, wanneer dat door anderen wordt verkocht.

Derhalve dit afgeronde voorstel: we maken voor iedere deelnemende en aktieve molenaar een krantje. Oplage: nader te bepalen. Formaat: zoiets als dit maandblad. Acht paginaatjes.
We maken advertentietjes over volkorenmeel, molenbloem, gebroken en geplette tarwe, zemelen van molen zus en zo. Die advertenties plaatst iedere aktieve molenaar voor zich en op eigen kosten (die toevallig wél voor de baat gaan!)
We maken een twee- of drietal affiches over de molen, de molenaar, het gilde en over molenprodukten. Vrolijk en kleurig. En iedereen krijgt daar een nader te bepalen aantal van.

Is dat een goed voorstel? Gaan we daarmee werken?
Mooi. Opschieten dan, want het is kort dag.

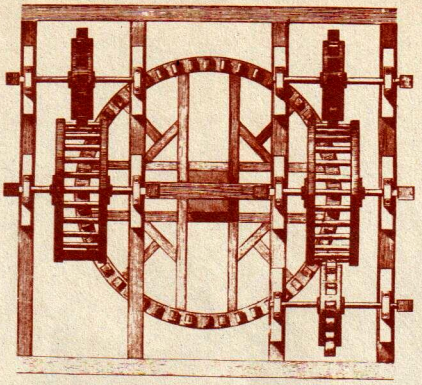

KNAP & SLIM

Adrie Peereboom, jong enthousiast molenaar in Wervershoof, heeft een uitvoerige brief opgesteld, barstensvol ideeën over en voor dit clubblad van de ambachtelijke korenmolenaars.
Een heleboel terzijde latend voor dit moment, grijpen we wel twee onderwerpen in de brief bij de kop in dit eerste nummer van 1981.
Adrie voelt alles voor een rubriek waarin "kleine" vindingen en praktijkoplossingen van probleempjes op de molen aan de orde komen. Hij vindt, dat elke deelnemer en lezend-molenaar in geweten verplicht is met zijn eigen spitsvondigheden naar buiten te treden. Niet om zich aldus op de borst te slaan, maar om daadwerkelijk collegiaal bezig te zijn. Geen vinding is te onbetekenend om te worden vermeld. Want het kan heel goed zijn dat een collega juist jaren heeft gewacht op dat glimpje helderziendheid, waarvan een ander plotsklaps blijk geeft.

Adrie Peereboom heeft het niet gelaten bij het voorstellen van een dergelijke rubriek. Hij bindt zelf de kat de bel aan met een eigen oplossing, uitgedokterd op "De Hoop" in Wervershoof, voor een meng-probleem met de mengketel. Zijn uiteenzetting volgt.
Een tweede rubriek, die Adrie voorstelt, is er eentje waarin krasse molenaarsuitspraken, molenrijmpjes e.d. zouden kunnen worden opgenomen. Leerlingen-grappen, kernachtige spreuken.... mét Adrie vinden wij dat we daaraan maar moesten beginnen. Adrie levert - alweer - de voorzet. Laat anderen volgen. Adrie's spreuk staat elders in dit nummer.
En nu: de vinding van de mengketel.

Het balkje in de mengketel

Het kan wel eens gebeuren dat je een jaar lang op een probleem loopt te broeden en dat je er dan ineens úítbent en iets hebt dat prima voldoet.
Nou dat is ons ook overkomen. Het probleem betrof de mengketel.
Onze mengketel is op zich een prima machine met een inhoud van 1500 kilo, degelijk gemaakt en goed geplaatst. Alleen... in het gebruik een minder praktisch apparaat. We gebruiken hem om er tarwe in te mengen en te bevochtigen, hetgeen tegelijkertijd gebeurt. De verschillende te vermengen soorten tarwe worden via de jacobsladder in de draaiende mengketel gestort. Daarna wordt er een afgepaste hoeveelheid water toegevoegd.
Wel, het probleem was dat het ongeveer twintig tot vijfentwintig minuten duurde voordat de tarwe een homogeen mengsel vormde en gelijkmatig vochtig aanvoelde. En dat duurde ons te lang, zodat we gingen zoeken naar een snellere vermengingsmethode.
In "De Molenaar" van 2 november 1977 had de heer L. Hartgerink iets geschreven over een balkje aan sterke touwen / staaldraad in de mengketel om een ongelijke cirkulatie te krijgen.
Dat idee hebben we uitgewerkt en toegepast. En we mogen zeggen met een verbluffend resultaat!

Touw of staaldraad zagen we niet zo zitten. We waren bang dat het balkje dan ging slingeren, misschien wel breken en daardoor in de schroef terecht zou kunnen komen. In plaats daarvan namen we stripijzer van 30 x 6 mm en bevestigden daarop een balkje van 600 x 80 x 80 mm. Die balk hingen we horizontaal in de ketel, midden tussen schroef en wand op de overgang van de trechter naar het cilindrische gedeelte.
Bij gebrek aan beter namen we een vuren balkje. Dat vuren balkje vertoont evenwel, nu we een jaartje verder zijn, een flinke slijtage; een paar centimeters over de dikte gerekend. Eerdaags komt daar dus een azobé-balkje voor in de plaats. We houden dan de maten 600 x 100 x 100 aan. Zie voor de juiste konstruktie het tekeningetje.

Het resultaat? Een mengtijd van nog geen tien minuten. Dat scheelt niet alleen stroomkosten, maar ook veel tijd. En aangezien beide zaken steeds duurder worden was het wel de moeite waard om aan de oplossing van ons probleem wat tijd te besteden.

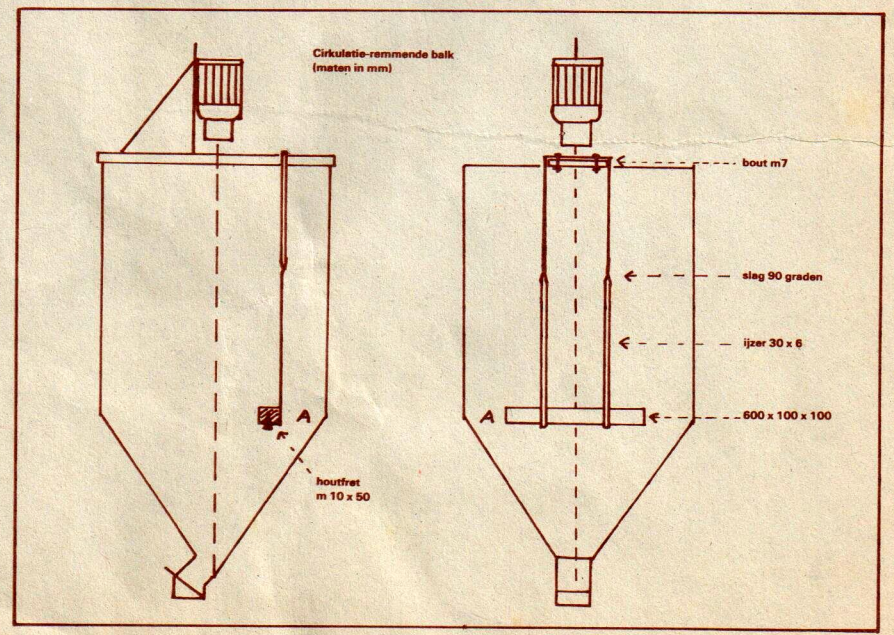

Vervolg van voorpagina.

allereerste taak die ons gesteld is. En toch lijkt het er wel eens op, dat lang niet al onze deelnemers die prachtige mogelijkheden onderkennen. Ze sikkeneuren maar zo'n beetje door, zien dít niet zitten en dát niet zitten en geven je soms wel eens de indruk dat ze eigenlijk helemaal niet vooruit willen.
Je kunt van alles ondernemen.... er blijven er altijd die de kantjes ervan aflopen; die zich niet willen inzetten. Die wel jaloers kijken naar de omzet van een ander, maar niets doen om een vergelijkbare omzet voor zichzelf te verwerven. Die maar heel weinig begrip hebben voor de kleine organisatie die wij met ons allen vormen. Die zo ver gaan om te zeggen: Het is dat ik lid ben, maar voor mij hoeft dat hele korenmolenaarsgilde niet. Wat zie ik ervan?

Het rare feit ligt er, dat er inderdaad molenaars zijn die helemaal niets hebben áán of krijgen ván dit molenaarsgilde. De verklaring is heel simpel: wie niets geeft kan ook niets krijgen. Wie zijn lijf nergens onder wil zetten, krijgt geen bedrijf van de grond. Wie geen geestdrift wil investeren in een club, ziet geen greintje dividend. Zo klaar als een klontje.
Maar wie dat wél wil.... die ziet wel degelijk het nut. En is van de weersomstuit bereid om ook mee te gaan in dingen waarmee hij in allereerste instantie ook niet een, twee, drie zijn eigenbelang ziet gediend.

Hier raken we ook aan het belangrijke begrip SOLIDARITEIT.
Het is een belachelijk idee dat een molenaar, in zijn eentje op zijn eilandje bezig, het molenaarsambacht zou kunnen bewaren. Laat staan opnieuw tot bloei brengen. Toch zijn bijna alle molenaars eenlingen, op eilandjes.

Die eenlingen bij elkaar, die hebben verplichtingen aan hun collega's. Pas wie rekening houdt met de anderen, wie solidair is, kan een begin maken met te profiteren van de groep. Wie geeft mag ook nemen.

Het vergt tijd om die dingen te leren. Het vergt tijd om duidelijk te zien hoe iets in zijn werk gaat. Een molenaar die omzet moet gaan maken, die begint met zijn bedrijf, zal uit de hulp van zijn organisatie alles halen, alles zuigen, wat er mogelijkerwijs uitgeknepen kan worden. Voor hem heeft het korenmolenaarsgilde alle nut van de wereld en het is voor hem heel reëel.
Een molenaar die die omzet al heeft, die kijkt tegen het direkte nut van het korenmolenaarsgilde heel anders aan. Hij betaalt in feite vooral mee om die ander in het zadel te helpen.
Ziet hij de dingen breed, dan heeft hij daar helemaal geen moeite mee. Maar is hij een begrensd mens, die alleen eng-zakelijk kan denken, dan is hij de eerste die roept dat het voor hém niet hoeft.

Maar hoeven of niet-hoeven doet - beste mensen - toch niets ter zake als je uitgaat van het gegeven dat het ambacht moet herleven? En een ambacht herleeft toch maar alleen wanneer alle (laatste) ambachtslieden collegiaal en solidair beziggaan?

Dit nieuwe jaar is een werkjaar. Werkjaar voor de mensen die hun bedrijf op poten moeten krijgen. Maar net zo goed - zo niet méér! - voor degenen "voor wie het niet meer hoeft". Zij hebben de veel zwaardere taak om over hun egootje heen te klimmen en om solidariteit in de praktijk te brengen.

Om Zo Te Zeggen

Een spreuk, die ik enkele jaren geleden hoorde uit de mond van molenaar J. Hoogendoorn in Woerden (hij is inmiddels overleden), luidde: **"Noordenwind: 's morgens een kind, 's middags een vent, 's avonds aan het end".**
Dit karakter vertoont in onze streken de noordenwind in de zomermaanden, maar i.v.m. de zomertijd is dat merkbaar later geworden en is het nu ongeveer tijd om te stoppen wanneer de "vent" opsteekt.

Adrie Peereboom
Wervershoof

ADVIESPRIJZEN

Onze deelnemers weten het: er gaat bijna geen maand voorbij of ze treffen bijgesloten bij hun maandblad een stenciltje.
Deze eerste maand van het nieuwe jaar vormt geen uitzondering op die gewoonte. Er gaat in de envelop een aangepast adviesprijzenoverzicht voor consumptiemeelprodukten bedoeld voor bakkers en liefhebberende thuisbakkers.

VAN HAVER TOT GORT

Uitgave van de Stichting Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde, Postbus 3086, 3101 EB SCHIEDAM.
Giro 36 102 63 t.n.v. de Penningmeester Stichting Amb. Korenmolenaarsgilde, Landpoortstraat 9, Ravenstein.